

SAVEZ EUROPSKE GODINE GRAĐANA 2013

MANIFEST

AKTIVNO EUROPSKO GRAĐANSTVO JE ZAINTERESIRANO ZA OSTVARIVANJE EUROPSKIH ZAJEDNIČKIH CILJEVA I VRIJEDNOSTI SADRŽANIH U UGOVORIMA

Europska komisija je predložila da se 2013. godina proglasi „Europskom godinom građana“ kako bi obilježili 20. godišnjicu utemeljenja građanstva Europske unije u okvirima Ugovora iz Maastrichta.

Glavne europske organizacije civilnog društva i mreže udružile su svoje snage i stvorile EYC2013 Savez da bi iznijele prijedloge usmjerene na stavljanje europskog građanstva u središte političkog programa Europske unije.

Oslanjajući se na iskustva i stručnost svojih članova koji kontinuirano djeluju da građanstvo postane trajna i poprečna dimenzija europske javne politike odlučivanja, provedbe i ocjene, EYC2013 Savez će promicati aktivnosti kojima je cilj imati učinak na izgradnji Europske unije kao prijatelja građana, koja više ne bi bila ograničena samo na gospodarsku preokupaciju i koja bi olakšala i podržala različite izraze i promicanje aktivnog građanstva.

Mi ćemo pratiti proces izgradnje europskog građanstva koji se, izvan individualno utemeljenog prava, bavi osjećajem pripadnosti zajedničkoj europskoj budućnosti Europljana.

AKTIVNO GRAĐANSTVO UNUTAR EUROPSKIH DEMOKRATSKIH OKVIRA

Aktivno građanstvo se u Europskoj uniji tumači na više načina, te je 2011. godina bila određena kao Europska godina aktivnog građanstva kroz volonterske aktivnosti, iako puno poznatija pod nazivom Europska godina volontiranja. Volonterske aktivnosti jesu izraz aktivnog građanstva, ali one također mogu biti provedene i bez pozivanja na sudjelovanje u javnim poslovima, zajednici i društvu.

Za nas, aktivno građanstvo znači prvenstveno aktivno uključivanje građana u sudjelovanje u životu svoje zajednice, a time i u demokraciji, u smislu djelovanja i odlučivanja.

Aktivno građanstvo je više od davanja u humanitarne svrhe, glasovanja na izborima i volontiranja.

Definicije sudjelovanja koje se fokusiraju na političko sudjelovanje ili usko shvaćanje volonterstva ne uspijevaju uhvatiti različitosti angažmana ljudi diljem Europe.

Da bi aktivnom građanstvu dali puni smisao i opseg te pomogli smanjiti jaz između građana i institucija EU, potrebno je uzeti u obzir nove perspektive otvorene prema članku 11. Ugovora o Europskoj uniji za sudjelovanje građana u demokratskom životu Europske unije.

Za nas, aktivno građanstvo jest:

CJELOŽIVOTNI PROCES

- Demokratsko građanstvo koje se temelji na pravnom statusu građana i uključuje sve aspekte života u demokratskom društvu koji se odnose na širok spektar tema kao što su, između ostalog, obrazovanje, kultura, održivi razvoj, nediskriminacija, uključivanje etničkih manjina, sudjelovanje u društvu osoba s poteškoćama, ravnopravnost spolova, uključujući jednaku zastupljenost žena i muškaraca u donošenju odluka itd.

SUDJELOVANJE U IZBORIMA

- Demokratsko građanstvo koje jamči da građani imaju pravo glasa u procesu oblikovanja i donošenja odluka u politici Europske Unije izborom svojih predstavnika u Europskom parlamentu. S mogućnošću predstojećih izbora 2014. godine, a u vrijeme kada se suočavamo sa sve većim jazom između EU i građana što potvrđuje i odaziv na posljednjim europskim izborima i istraživanja koja uzastopce pokazuju nedostatak svijesti o europskom građanstvu i identitetu kod građana, ulog ne može biti veći.

GRAĐANSKI DIJALOG

- Demokratsko građanstvo koje podrazumijeva da institucije EU uživaju povjerenje javnosti i mogu osigurati aktivno uključivanje građana i organizacija civilnog društva u procesima donošenja odluka na svim razinama, od lokalne i nacionalne do europske; stoga, usvajanje međuinstitucionalnog sporazuma za strukturirani okvir za europski građanski dijalog, dati će trajno praktičnu supstancu takvog aktivnog sudjelovanja građanstva usporedno s odredbama Lisabonskog ugovora, pored Europske građanske inicijative.

SUDJELOVANJE U LOKALNOM UPRAVLJANJU

- Demokratsko društvo koje nužno mora djelovati na razini država članica. Tijekom korištenja svojih prava i uzimanja odgovornosti na sebe, građani EU, kao i svi stanovnici zemalja pristupnica, zemalja kandidata i dalje, trebaju biti potpuno uključeni u aktivnosti EY2013 Saveza kako bi poticali svoje sudjelovanje u lokalnom upravljanju, kroz unaprjeđenje suradnje s lokalnim vlastima kao jednim od glavnih sudionika u EY2013.

SOCIJALNO GRAĐANSTVO

- Demokratsko društvo koje jamči da svi građani mogu sudjelovati u životu svoje zajednice i oblikovanju javnih politika, uključujući i socijalno najugroženije skupine koje su više nego često najudaljenije od europskog procesa izgradnje. One ne mogu ostvarivati svoja civilna i politička građanska prava, osim u sposobnosti da uživaju svoja socijalna i ekonomska građanska prava, te Europska unija ne bi smjela propustiti doprinos onima u najnepovoljnijem položaju.

Kako bi se građani uključili u razvoj politike, djelotvorne mehanizme treba staviti na mjesto kako bi pružili informacije i edukaciju za građane. Kapacitet lokalnih skupina i organiziranog civilnog društva također treba razvijati, da bi se uključili s građanima i institucijama. Ova izgradnja kapaciteta će biti glavni stup osnaživanja građana, kao što je izravan pristup Građanskoj inicijativi te bi promovirali više angažmana u europskim projektima. Internet i razvoj društvenih mreža pružaju nove alate i mjesta kroz koja se ljudi, posebno mladi okupljaju i djeluju preko granica.

Takav pristup zadovoljava očekivanja članica ECY2013 Saveza koje predstavljaju glavne dionike iz organiziranog civilnog društva, stojeći uz građane i izražavajući mišljenja građana u rasponu širem od europskog političkog prostora.

ŠTO EUROPSKO GRAĐANSTVO ZNAČI 20 GODINA NAKON NJEGOVOG STVARANJA?

Ovaj pravni status jamči slobodu kretanja i smatra da doprinosi nekim političkim pravima, uz produbljivanje jedinstvenog tržišta roba i usluga te stvaranju osjećaja pripadnosti zajednici ljudi. Europa je dio svakodnevnog života građana, ali prava i povlastice koje proizlaze iz ovog „jedinstvenog tržišta građana“ su u ovom trenutku bitno ograničene pokretljivosti. Dakle, one postaju djelotvorne tek u inozemstvu. Što je s onima koji ne putuju, ne studiraju ili ne rade u inozemstvu, a za koje europsko građanstvo može biti samo apstraktan i besmislen koncept? Što je sa stanovnicima koji rade, plaćaju poreze, koji su uključeni u socijalne i društvene aktivnosti ali nemaju putovnicu EU države članice?

Ova vrlo izazovna pitanja odražavaju činjenicu da koncept građanstva obuhvaća dvosmjernan odnos između zajednice i njenih članova. Lisabonski ugovor pruža širi okvir za razvoj europskog građanstva koje se temelji na "zajednici vrijednosti" i jačanju njihove socijalne i političke dimenzije kroz davanje Povelji o temeljnim pravima jednaku pravnu vrijednost kao i ugovori Europske Unije te stvaranju uvjeta građanima i organizacijama civilnog društva kako bi bili potpuno uključeni u europske procese.

Europska godina građana 2013. treba odražavati bogat pristup, te prava sadržana u Povelji EU o temeljnim pravima moraju se učinkovito provoditi, a odgovarajući mehanizmi kontrole moraju biti stavljeni na mjesto.

Također, europsko građanstvo treba biti temeljeno na načelu prebivališta i u ime univerzalnosti prava svi stanovnici Europske unije trebaju uživati jednak tretman i jednaka prava na sudjelovanje u javnom životu kao građani EU.

AKTIVNO GRAĐANSTVO: PUT NAPRIJED

Sudjelujuća demokracija, u skladu s današnjim potrebama europske demokratske vlasti, u cijeloj Uniji nadopunjuje i jača predstavničku demokracije. Uključivanje organiziranog civilnog društva u oblikovanje politike i pripreme odluka jača demokratski legitimitet javnih institucija, njihova rada i djelovanja. Kvaliteta civilnog dijaloga – uključujući socijalni dijalog, što i je njegov najvažniji dio – je pokazatelj zdravstvenog stanja naše demokracije.

Članak 11. Lisabonskog Ugovora ima odlučujući potencijal biti osobito važan, kao što je to predviđeno institucionalnom predanošću jednom "otvorenom, transparentnom i pravilnom dijalogu" između tijela europske vlasti i civilnog društva, ciljajući na kraj "manjka demokracije" izražene od strane kritičara, provodeći aktivno europsko građanstvo. Unatoč tom napretku, ostaje mnogo toga za napraviti da bi ove obveze pretvorili u konkretnu i održivu praksu.

Iako Lisabonski Ugovor pruža „građanskim i predstavničkim udrugama“ priliku da obznane i javno razmijene svoja stajališta, još je puno rasprava o tome na koji način to postići što dovodi do nekih opaski da "djelotvorna konzultacija" još uvijek nije dovoljno istražena i upotrijebljena.

Čvrsto vjerujemo da je naš Savez odgovarajući alat za postizanje ECY2013 prateće djelatnosti aktivnog i sudjelujućeg građanstva raščlanjeno s predstavničkom demokracijom, utirući put za regeneraciju europskog projekta u sadašnjoj globalnoj krizi, a kao potreban korak prije europskih izbora 2014. godine.

To za građane i organizacije civilnog društva znači vidljivo sudjelovanje u europskim javnim raspravama i mogućnost izražavanja vlastitog mišljenja, a za europske institucije pružanje povratnih informacija kako su njihovi problemi saslušani i uzeti u obzir.

U tom okviru cilj nam je razvijati aktivnosti koje će podići očekivanja građana u odnosu na sudjelujuću demokraciju i učiniti da se osjećaju zabrinutima za provedbu članka 11.

Lisabonskog Ugovora. Ovo je naš odgovor na trenutno nezadovoljstvo europskim institucijama. I dok sadašnja ekonomska kriza uzima maha, pozivamo europske političke čelnike da poduzmu potrebne radnje.